

CONCLVSA

ARISTOTELIS ET GALE

ni grauissimam pugnam discutientia, ~~de testi~~

~~um ui. solidarum partium materia, mus~~

liebri semine, per Sebastianum Rot

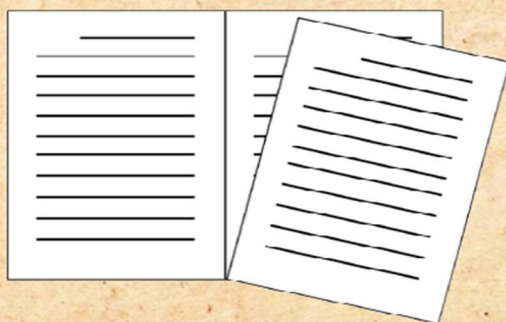
Aurbachium disputata Lipsia

Menſe Februarij.

ANNO 1 5 2 9.

Respondente domino magistro Ioanne Pfeil
rectorum studiorum uindice.

Solutorissio philosopho, duo nigro
Mathaeo Rot. Hirspergio

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

**Odręczny
spis tytułów**

SD 4122 II

SD 4123 II

SD 4124 II

SD 4125 II

SD 4126 II

SD 4127 II

Inc. 331

SD 4129 II

SD 4130 II

SD 4131 II

SD 4132 II

SD 4133 II

SD 4134 II

SD 4135 II

SD 4136 II

SD 4137 II

SD 4138 II

SD 4139 II

SD 4140 II

SD 4141 II

SD 4142 II

SD 4143 II

SD 4144 II

SD 4145 II

SD 4146 II

SD 4147 II

SD 4148 II

SD 4149 II

SD 4150 II

SD 4151 II

SD 4152 II

SD 4153 II

SD 4154 II

SD 4155 II

SD 4156 II

SD 4157 II

SD 4158 II

SD 4159 II

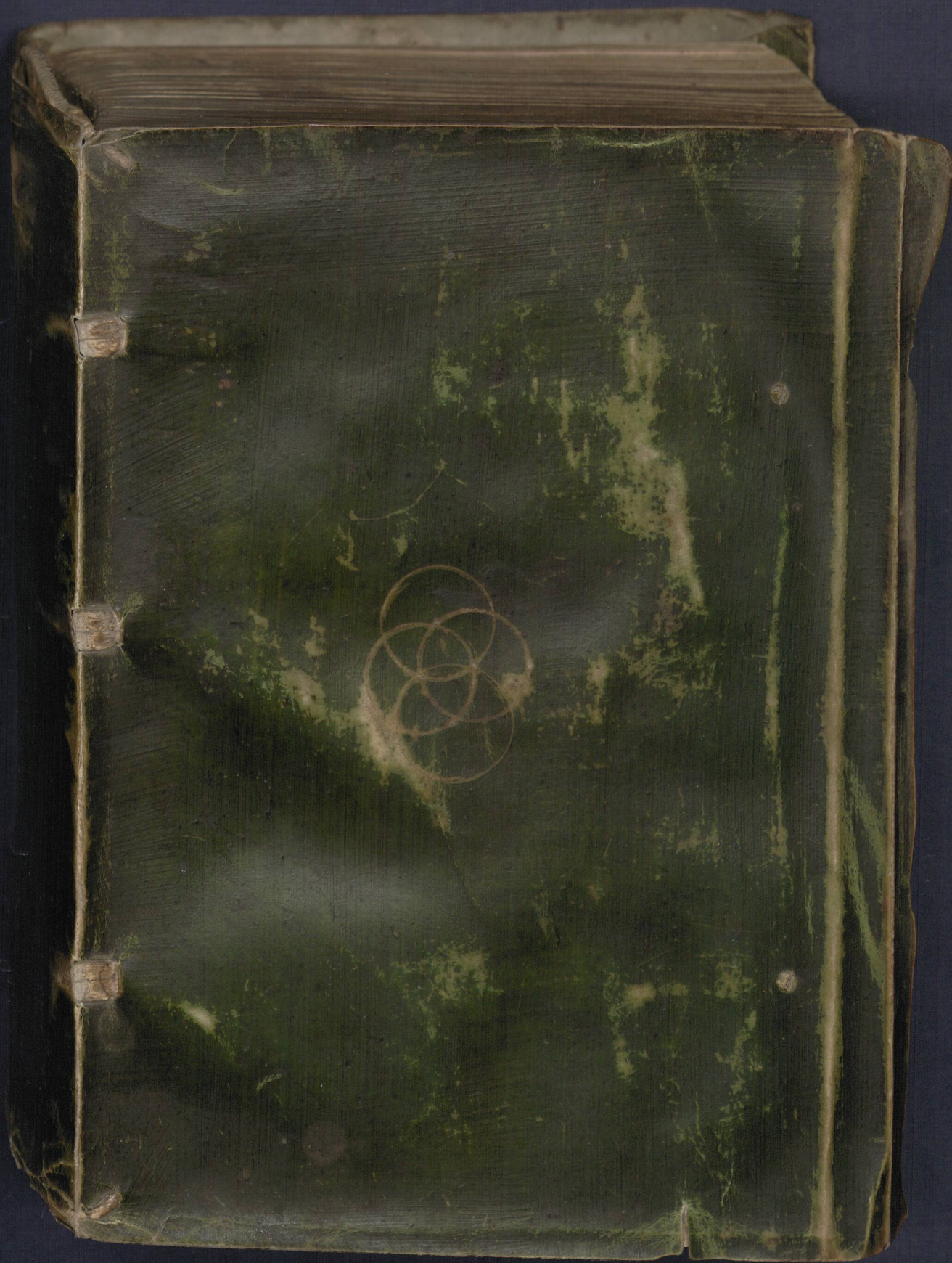
SD 4160 II

SD 4161 II

SD 4162 II

Inc. 331 b

Rkp. XVI wiek

In hoc libro contenta

- 1 Caxemes p. inera mediana, a de peste, Gab. f. yale p. 17. G.
- 2 Poptaria epigon medica, emde, Antierpie ad 62. L
- 3 Podagra liden elegiac p. Ed. Hesp. Plogitio, 31. C.
- 4 Febrio dialogis Hottentis, 14 brendin Luthon. A.
- 5 In C. Plinij l. 30 cap. 122. Magia Apologia Tuteny. G.
- 6 Masheoli test de artificiali memoria. A.
- 7 Ars memoriae Ge. Sibitij a pœniata alior. A.
- 8 Vithenta Exorata p. linn Cornarind. ad 45. Encl.
- 9 Nita ac Brachila p. Vity. Exor. aspenanda p. iul. Aug. & in Floreho.
- 10 Ad illibet calumnias Fudij, rufio Egenolphi. B.
- 11 Disputa de testam na a mial seminis na D. Roth a
- 12 Disp. Wensley Baion q. D. Roth. Aet.
- 13 Disp. Homicij Schemey de morte Gori.
- 14 Disputa D. Amichatij de pignemoria &c. D.
- 15 Disputationes duae D. Rothae p. Dolorandis aliq.
- 16 Disp. D. Amichatij, de 180 Comitah.
- 17 Disp. Casp. Naey de Phebomina. ad 48.
- 18 Disp. D. Fendij, p. Rerpadhero doctorendo.
- 19 Disp. D. Meney de catharus, rudente Pehio. ad 49. C.
- 20 Disputa D. Roth cum Pochroffis de Thelamgha abey.
- 21 Allocatio a purgatio Sumat D. Naey, ad 51. C.
- 22 Disp. de plegione, 1 Hamilley & Flacq.
- 23 De lotione a balneis D. Amichatij & Masheolis. E.

24. Dissertatio. R. Jacobi Titichij & Sincero & Nathero.
25. Diss. P. Rell, & Bodrio, Nachholdo.
26. Diss. de causis februm in grec, V. Clavij.
27. Diss. P. Svin: Scheitij de Archi Tri notica.
28. De sang & pituita V. Peembach & 3 Valtore
29. V. Peembach & dore & Quast medica (D
31. De calore & spiritus nativis diss. Mennerij & Steinnich. C.
32. De uno & eius generis V. Hoffmann & Scheitij
33. De lute diss. Hufsen & M. Baroth. 34. Esstasis Strach
35. Elementa Hipp. & Gal. V. Peembach & M. Baroth.
36. Reta moderat. ratio V. Mennerij. C.
37. Cae & principia certitudinis V. Titij Regionoh. C.
38. Dissertatio de peste nativis diss. Lamm, Faysen.
39. Ougo & ca. petri & Bernhardi Eincedling
40. Cae & Scholentz V. Henning Steinnich 41. V. Kontmannij.
42. Von ungeliefen. 43. Vom Meinen ^{broch} melf
44. Facchia & mores mense carum 45. Caphys V. Petri. E.

CONCLVSA

ARISTOTELIS ET GALE

ni grauissimam pugnam discutientia, de testis
um ui, solidarum partium materia, mus

liebri semine, per Sebastianum Rot

Aurbachium disputata Lipsiæ

Mense Februarij.

ANNO 1529.

Respondente domino magistro Ioanne Pfeil
rektorum studiorum uindice.

Solutorisio philosopho, duo reges
Matheo pot. Hirspergio

SEBASTIANVS

ROT AVRACHIVS MEDICINAE

Doctor, Studiosi S P D.

Sepenumero in publico, publicum desideratū est examen, Aristotelis & Galeni controuersiae, in qua de seminis testiculorumq; natura & facultatibus tam uehementer dissentiunt, mihi cum inde nō parum multum utilitatis prouenire uidetur, putauī gratificandum, atq; hoc argumentum in publicam disputationem & Philosophis & Medicis exhibendum, quanq̃ metuum, ne parum amicitiae apud eos ineam, qui mordicus Aristotelis dicta omnia tenent, maluntq; ueritatem oppressam iri, q̃ ut uel minimum Aristotelis auctoritati derogetur, itaq; Peripatetici. (heu nimium infelices arrogantesq;), sic errata ueterū corrigenda putant, ut non sentiantur errasse, quare uarijs nugis uelamentata (& ut aiunt pallium) erroribus texunt, sed quaeso quid boni ita machinantur, Aristotelem hominem non esse, sed indigetem quendam deum, cuius error, non sit uel cognoscendus uel habendus error, postea ritatem sensu intellectuq; expoliare moluntur, rectius inueniendi potestatem praescindere, atq; otium argutijs, (quibus totam etatem mace-
rant) adimere, ne utiq; Aristotelis errata sentiantur, nosq; liberati amplius progrediamur, sed mehercle sic philosophando faciunt, ut Aristotelice minime philosophentur cum Aristoteles ipse, suorum praeeptorum Authoritatem nunq̃ tam sanctam habuerit, ut non nominatim eos erroris reos constituerit damnaueritq; palam, posteros ex erroribus, ueritatem in lucem uindicando, Licuit hoc Aristoteli & recte quidem, cū Galeno imitatione Aristotelis non tantumdem tribuunt? sed Galenus inquit, philosophus nō fuit, Dialecticus nō fuit, nulla arte, nullo ordine, nulla demonstratōe. quicq̃ uel recte inuenit uel tradidit, uerū empirico more oīa confuse coacervauit, quod si ego par pari referendum putarem, in promptu esset retalio, responderem, ut truncatam & obscurā se reliquisse philosophiam Aristoteles ad Alexandrum scribit, sic eos per nebulam in Aristotele & ceteris philosophari, attamen iniuriam iniuria non recompensabo, immo potius cum Galeno Aristotelem amplius

plissimum

rest. k. 6

Galenus

WAL

R 3262

H.

1451737

(N)

55 4433 II

plicissimum & admirandum philosophum, sine quo nemo, (prope dix-
erim) doctus euadat, constituimus. Interim tamen & ipsum ut homi-
nem in tantis rerum studijs à recto interdum aberrasse, ex Galeno, qui
rectius Aristotelis cepta perfecit, q̄ qui sese eius interpretes uendidant) &
& rerum natura indicabimus, quod uero ad Galeni defensionem perti-
net, quantus Dialecticus, quantusq; philosophus fuerit, cum omnes eius
libri dialecticis, syllogismis & elenchis scateant, philosophico lumine,
(quo res illustrauit) luceant, quid attinet aduersarijs maleuolis tanq̄
noctuae facem accendere? que maiori splendore magis occedatur, sin-
mus eos figmentis & caligine, (quam magis optant) quam lucem re-
rum, marcescere, de ordine quoties disputant, uideo miseros, catalogū
& indicem rerum pro ordine artificioso mira caligine interpretari, &
plane quid ordo sit inscios esse, ast nihil mirū, malunt enim ex præscrip-
tis promptuarijs q̄ ex rerum natura cognitionem & auxilia ducere.
Vnde nihil aliud q̄ uerissimi Empirici mihi uidentur. De demonstrandi
certitudine, si Galenus optimum quenq; non superauit, equauit tamen
perfecto, non modo demonstratione, quod sunt, ut maledici opprobant,
sed & quid sunt, Alios etiam prolixitas Galeni, & crebra rerum re-
petitio male habet, me uero minime, nam cum unus altero crassioris mi-
nerue sit, nonnulli uel solo nutu rectum intelligunt, qui etiam semel in-
tellecta facile prætereunt. Alijs non modo crebra repetitione, sed & fer-
reo stimulo recta percipiendi opus est, omnibus igitur erat scribendum.
Deniq; miror uehementer quomodo in alienis tam sint oculati, in pro-
prijs uero cecissimæ talpæ, quod ut nugacissimis sic prolixissimis suo-
rum authorum ethimologijs, & uanissimis autoritatum cumulis sub-
inde perperā congestis, eisdem signis, eisdem causis plus millies repeti-
tis & transcriptis, nulla facietate capiantur, quin potius in eis cōfene-
scant, sed pluribus non agam quorsum enim surdo oppetere. Quod ad
me attinet hæc non disputo, ut Aristotelem (quem nunq̄ admirari desi-
no) extenuem, Galenum extollam, sed (ita me deus amet) in rerū cog-
nitionem, utq; his qui efflagitarūt gratificer, quare & philosophos &
medicos obtestor, ne hæc aliorum q̄ feci uel intelligant, uel inuerti per-
mittant, tum etiam quicquid recta demonstratio ostendit cōfiteantur in-
genue, tueaturq; palam, nullius auctoritati addicti, quod etiam atq; eti-
am oro. Lipsiæ.

[illegible]

Nunquid.

CONCLVSA. fl-^{to} 9to q^{ua}rti

Semen ex sanguine, per emulgentes in uafa seminaria decurrente,
conficitur.

Vltimum alimentum utrumque seminarioꝝ, est recrementu[m] uti-
le, quasi superuacuum alimentum recte nominari possit, à semi-
ne tamen nihil discrepat, sed semen ipsum est.

Aristoteles contra sua philosophica praecepta, ultimum alimentum fectum et sanguinem, uel sanguinis proportionale esse affirmat.

Sanguinem hepatis & carnis, genituram, Cerebri & solidarum
partium, ultimum esse alimentum statuimus,

Partes solidæ omnes, semen non pro genitura, sed in sui corporis alimentum producere potentes sunt.

Quod solidæ corporis partes præcisæ non recreſcant, quodq; in
eis coaceruatum ſemen non appareat, non arguit eas facultate cre
andi ſeminis deſtitutas.

Neq; sanguinis per immodicum concubitum profluxus, neq; corporis tabes, probant genituram ex toto corpore oriri.

Et si uel toto corpore, uel membris, moribus etiam aut morbis libe-
ri parentibus uolulis euadant, cum quod in feminis excretionem to-
tus corpus uoluptuose conuultur, non tamen his conuincitur a
toto corpore semen secerni.

Vera offici=

ex aquibus probantur.

Calidū siccū.

Frigidū hu = 22
midū.

Frigidū siccū 23

Calidū hu = 24
midū.

Media. Tēp. 25
testium.

Mulier semi = 26
nifica.

Ardor Vene 27
reus.

Quot uno " 28
partu foetus. 29
Mulier.

Adolescētū =
lus.

Frigiditas mu 30
lieris.

AB Oua gallina = 31
rum. Piscū.

Spermifor = 32
mis humor.

Ortus seminis 33
muliebris.

Humores mu 34
liebres.

Et siccum, salax, crasso semine turgens, mariperumq; indicant.
Testibus laxis, albis, raris pilis uestis, prediti. Frigidi Et humidi,
Et aquoso sunt semine, tum foemellas pariunt.

Testes luridi, egelidi, aridi, glabriq; emortuam generandi uim pra
sagunt.

Testes rubicundi, modice calidi, mature pilosi, turgidi, tempera
mentum calidum Et humidum, uenere ualidum, semine opimum
Et prolificum monstrant.

Medijs conditionibus testes, quo bonis extremis propius accedunt
meliores, quo logius recedunt, deteriores refrunt amores.

Mulieres instrumentis seminarijs omnibus, uenis, arterijs, earumq;
anfractu, testiculis etiam sed imperfectioribus praeditae, semē qui
dem gignunt Et emittunt, sed uirili imperfectius.

Mulieres infemines habendae sunt, si neq; concubitū appetant
neq; foecundae sint. Contrarium, largissimum testimonium contra
Aristo: probat, Et pariunt geminos Et ins exigunt sepius.

Mulier tot foetus, quot ubera habet, naturaliter gignere potis est.
Foemina adolescentuli infeminis, figuram pra se ferre atq; iccirco
infeminem esse, pueriliter ratio cinatur Aristo: Non enim par utri
usq; ratio est. Foemina ob frigiditatem tam perfectum, ut uir non
coquit semen. Adolescentulus quod increseat materiam in corpus
absument.

Semen genitale mulieres sibi pportionatū, ob frigiditatem cōcoquere
nō posse, mire hallucinatur Aristo: nam si ita, neq; alimentum so
lidis partibus parare ualerent, quod cum rerum natura pugnat.

Quod oua gallinarum sterilia sint nisi mas insadat, piscium, nisi
mas aspergat, non ostendit foeminam semen non emittere, sed con
firmat perfectius q humanarum foeminarum esse.

Aristoteles cum astruit, mulier non genituram sed similem humo
rem ex uteri uenis excernit. Eadem ratione licet affirmare. Vir
cum ut mulier humorem geniturae similem effundat infeminis est.
Foemininum semen, non ex uteri uenis, sed ex testiculis per semi
narios meatus, Et cornua matricis ad collum, (ubi cum uiri semi
ne concurrit) in matricem immittitur.

Mulier per coitum quatuor excernit humores, non modo natura

et utilitate, uerumetiam uasis discriminatos, Propriam geniturā ex seminarijs uasis, serosum humorem, ex destinatis huic uasis in sinistro sinu pluribus, in dextro etiam sed rarioribus. Menstrua per cotilidones, seminiformem humorem ex adenibus.

35 Semen muliebre, et facultate formante est præditum, et talato = Semen muli = 20 3° ideam membranam producit, tum seminis quoq; uirilis familiare ebre. et proprium est alimentum.

36 Serosa humiditas matricis, non modo commode uenerem stimulat, Serosa humi in sinu utroq; etsi in dextro obtusius. Verumetiam sinistri sinus ditas. frigiditatem pro conceptu commodissime auget.

37 Menstruus sanguis, etsi in semen transmutari possit, eius tamen fa Menses miliare nutrimentum minime existit. Carnosarum autem partium potissimum est materia.

38 Seminiformis humor, uiris q; feminis familiarior exasperata me = Seminiformis humor atus seminarij, et lenit et oblectat.

39 Ut non conuincitur, mulier imperfectior est homo, ergo non est ho mo, ita neq; muliebre semen imperfectius est, ergo non est semen. Imperfectio

40 Præstat in humani generis perfectionem, semen muliebre, uirili ge nitura imperfectius esse. perfectio

41 Contra Aristotelis sententiam pronuntiant, qui uirile semen a cõ ceptione foras effundi contendunt, cum in hoc Aristoteles sibi nõ genituræ, constet.

42 Ut foetus concipiatur, utriusq; seminis mistela, ex uno utriusq; pa Commixtio se rentis motu, est necessaria. minum

43 Seminis uirilis corpulenta substantia, materia est solidarũ partũ, Materia soli Spiritus uero corporis artifex. darum Spiritus

44 Omnis animæ potentia, semini ex corpore mortalis innascitur. Anima Sola mens diuina cœlitus homini immittitur extrinsecus.

Crassities, tenacitas, color albus docent, corpulentam seminis ui- Signa rilis substantiam commodissimam solidarum partium esse mate- riam.

45 A rerum natura alienum est, quod Aristoteles tradit, naturā cor- Dispallatio pus seminis frustra in euanescentem spiritum resolvere et nouam minis materiam, conduplicato labore recreare,

et altera trid dicitur a ppe q
q q a p q tr ppa z de a
q q q p q q dicit q p q q q
q q q q q q q q q q q q q

- Auicennas.** 47 **Auicenna**, ut subtilior interpret esset, inuertit mentem Aristotelis sensisse eum asserens contra Galenum, semen in spiritum gignituum, non distensuum conuerti, cum apertis: uerbis Aristoteles pronuntiet, ipsum in euascentem spiritum abire.
- Os matricis.** 48 A conceptu, sagacitate naturæ. Os matricis arctissime occluditur, ne utiq; uel spiritus gignitiuus uel substantia seminis diffluet.
- Genitura p= fluxus.** 49 Profluxus genitura à concubitu, perditam generandi uim prælagit.
- Matricis attractio.** 50 Albertus ardore contradicendi contra Galeni sententiam. Matricem menses ut semen non attrahere, falso nititur argumento. membra uacuatorias medicinas etsi perniciosas attrahere. Ergo et matricem menstrua quantq non familiaria.
- Pharmaca.** 51 Membra non pharmaca ut assumit Albertus, sed pharmaca humores ex membris attrahunt.
- Corruptio seminis.** 52 Falsum est quod aduersus Galenum Albertus instruit, genituram in matrice corrumpi, itaq; alienam neq; attrahi. Cum in sana & proportionata muliere semper sit prolifica & matrix eius appetens. De ægra uel impedita hic nihil.
- Materia solidorum.** 53 A natura & philosophicis præceptis abhorret, quod docet Albertus. Genituram solidis partibus materiam non prestare. Sed menstrua in materiam concoquere, Natura (nisi monstrum producat) non subit uanos labores.
- Caliditas eorum mulierum.** 54 Albertus sententiam Galeni stultissimam arguens, ipse insana mente imponit. Galenus enim talantoideam membranam non à sola caliditate matricis, & nõ à natura produci, sed naturam eam per caliditatem uicinorum membrorum & matricis generare recte docet.
- Frigida matrix.** 55 Albertus in stultum non Galenus labitur errorem, matricem frigidam asserens & frigidis humoribus oppletam. Idcirco non posse talantoideam calore producere, Ventriculum natura frigidum esse & tamen concoquere auxilio uicinorum, ignorasse uidetur Alb:
- Matrix refri** 56 Tam calida est matrix ex cõsortio, ut eius sinistrum sinum, à se=

rosis humoribus refrigerandū pro foeminino cōceptu statuamus. geranda.

- 57 Mola matricis caliditatem eius arguit. Mola.
- 58 A Veritate longe abest, sententia Alb. matricem frigidis humoribus refertam, talis enim infœcunda est. Recrementosa Matrix.
- 59 Errat Albertus semen nihil conuenientiæ cū osibus habere, ipsum Symbolū geniture cum enim atherogeneum est. osibus.
- 60 Albertus obtrudens Galeno, uiscidam & albentem pituitam esse ergo semen, suspicionem præbet seipsum ignarum fuisse seminis Pituita semē. si hanc & pituita discrepantis naturæ quam Gal. doctē explicuit. 3. s. b. t. p. genit. uiscida est. ut hanc d. alla sit quædam natura.
- 61 Non consequitur ut uitiose syllogizat Albertus. Omne semen uiscidum ergo ex omni semine omne animal nascetur, nam quodq; semen pro indiuiduo propriæ speciei producendo non in uniuersum animatum est. nihilominus uiscedo indicat ut docet Gal. Viscedo seminis et pituitæ. ut hanc d. 3. s. b. t. p. genit. ut hanc d. alla sit quædam natura.
- 62 Nullum est inconueniens seminaria uasa mulieris semine & non menstruis nutriri ut Albertus infert. contra Gal sed conuenientissimum. Alimētum foecundationis. Alimētum foecundationis.
- 63 Aduersus Albertum Similitudo liberorum qui iam patrem iam matrem refert, indicat, utrunq; semen formatrice ui præditum, ut Galenus recte præcipit. Similitudo.
- 64 Albertus docens contra Galenum prolem patri similē euadere si per omnia materia sequax sit formæ. sin minus in cæteris ob materiam matri. Ostendat Albertista cum materiam ui formatrice expoliet, unde forma? reliquum potius informæ & recrementosum ab impotente materia remanebit, uel quācūq; inducet formam. Actus actiuorum.
- 65 Vitiosa est argumentatio Alberti & Aristotelis, nigre mulieres serosum non excernunt humorem sicut albæ. Ergo foemineus sexus non seminificus. Serosus humor.
- 66 Albe mulieres pluribus q̄ nigre redundant recrementis. sed non hæc, sed semen earum materia proles est. Albæ mulieres.
- 67 Mulieres nigre nisi steriles sint & sperma & serosum humorem in matricem profundunt. Nihil tamen recrementosum effundunt. Vaccinia nigra.

Virago. 68 Afferat Albertista rationem cur uiragines sint steriles.
 Sententia 69 Albertus & Aristoteles aberrant per omnia à ueritate & sub =
 Hippo. scripta Hippo: sententia. Mulieres quæ præhumidos habent ute =
ros concipere nequeunt. Quæ etiam frigidos spissosq; habent non
conciunt. Fœtus enim extinguitur, nec non sicci & admodum
calidi concipere non possunt, genitale enim semen corrumpitur
propter inopiam alimenti, quæ autem modice temperatos obtinet
uterus hæc fecunditate ualent.

Mulier in se = 70 Albertus mire argutus, suo proprio Syllogismo sese strangulat,
 minis. struens uir per uasa seminaria humorem spermiformem excernit,
 qui sperma non est, ergo eodem modo mulier non habet sperma.

Contrarium. 71 Contrarium rectissime infertur. Vir spermiformem humorem cum
 genitura commixtum per uasa seminaria excernit. Ergo eodem
 modo mulier (mas occasionatus) spermiformem humorem &
 genituram excernit sed imperfectiorem.

Seminifor = 72 Mas non ex uasis seminarijs, sed ex adenibus per uasa seminaria
 mis humor. humorem spermiformem excernit.

Voluptas ue 73 Falsa est Alberti ratio, uoluptatem ueneream oriri, quod genita =
 nerea. lia propter calorem & motum à naturali & propria consisten =
 11 tia resoluantur, ita enim dolerent. Sed quoniam superuacaneum
 (à quo distente erant) reijciunt & ad genuinam consistentiam
 redeunt, oblectatio subsequitur.

Sperma mu = 74 Albertus assueans, sperma mulieris, materiam fœtus purâ, sang
 lieris. uinem menstruum non plene similem, sed esse tanq; si panem, sang
 uinem appelles. O ingentem errorem & telum quo semetip =

Menfes

Contrarium rectissime constituimus, Sperma mu =
 lieris impurius & liquidius q; ut solidas & uiriles partes consti =
 tuere ualeat, à semine uero uirili, (cui in alimentum cedit) con =
 coqui & perfici, ex mensibus autem uel sine magno negotio car =
 nosas partes constitui.

Albertus permittens testes uiriles semen gignere, menstruis leuam

uim formatricem adscribens. Dextram manum dedit, sinistra tre-
pido animo infirmiter pugnat.

CORROLARIUM.

Peripatetici sensum ~~et~~ rationem fallere molientes, ad hunc modū
contra Gal. pro suis principijs pugnant. Ignis est frigidus. probatur.
Omne simile producit sibi simile, aqua frigida per trāsmutationē ele-
mentorū producit ignem, ergo ignis est frigidus.

THE LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

CONCORDIA
The Library of the
Museum of Natural History
is open to the public
from 10 to 4 o'clock
on weekdays.

